

Souhrn všech frekvencí, které je člověk schopen slyšet, nazýváme **sluchové pole**. Jeho dolní hranici tvoří tzv. práh slyšení. Označuje nejslabší zvuk při-

Obraz zvuku, který vnímáme, se přesně nekryje s jeho objektivními akustickými vlastnostmi, protože akustický podnět přicházející z vnějšího prostředí podléhá řadě transformací (převody ve sluchovém orgánu, převody mechanického podnětu na nervový vzruch, analýza v mozkové kůře). Lidské sluchové ústrojí je schopno reagovat na vnější zvukové podněty ve frekvenci asi od 20 Hz do 16 kHz. Pod touto hranicí vnímáme pouze sled jednotlivých impulzů (*infrazvuk*), nad ní podněty nejslyšíme vůbec (*ultra-*

2.3.1 Charakteristika sluchu

Vnitřní ucho je uloženo v tzv. kosti skamni a je tvořeno **labyrinthem** skla-
dícím se z předstíh, hlemýžďe a tří polokruhových chodbiček. V **hlemýždi**
probíhá pomocí tzv. Cortiho ústrojí jednak mechanická analýza zvuku podle
výšky tónu, jednak převodní mechanického vlnění na nervové vzruchy. Pod-
něty ze zvukových vláken jsou převáděny do sluchového nervu, který je vede
dale do mozku. Rozpoznání zvuku a jeho případné ztotožnění se stereotypy již
dříve fixovanými probíhá v mozkové kůře.

Zevní ucho (boltec, zvukovod) slouží k zachycování vnějších zvuků. Zvu-
kovod působí jako rezonátor, který zesiluje vysoké tóny.
Ve **středním uchu** prochází zvuková vlna od **bubínku** přes řetěz stře-
dových ušních kůstek (**kladívko, kovádelinka, třímének**) na vstup vnitřního
ucha – ovalné okenko labyrintu. Tímto způsobem je zajištěn přenos vibrací ze
vzduchu do tekutiny, již je labyrint vyplněn. Střední ucho je sjáto s nosohla-
tem Eustachiovou trubicí, která umožňuje vyrovnávání tlaku mezi středními
dušinou a vnějším prostředím.

Percepce řeči spočívá ve schopnosti vnímat akustický řečový signál pomu-
ti sluchového ústrojí a uvědomovat si význam jednotlivých složek na základě
složných mozkových mechanismů, které zpracovávají informace z vnějšího
světa. **Sluchové ústrojí** je tvořeno zevním, středním a vnitřním uchem.

2.3 PERCEPCE MLUVENÉ ŘEČI

zvuku (akustické spektrum). Povahu složeného zvuku mají také šumy založe-
né na neperiodickém vlnění. Zatímco spektrum zvuku tónového charakteru je
tvorono jasně identifikovatelnými složkami, spektrum zvuku šumového cha-
rakteru je spojité (Palková 1994: 88).

⁴ Připomeňme v této souvislosti, že tradičně byl F_1 spojován s dutinou hrdelní, kdežto F_2 s dutinou ústní (Romportl 1973 : 54–55). Palková však uvádí, že se pokusy přiřadit jednotlivé formanty kon-
krétním nadhrtanovým dutinám nepotvrdily. Z tohoto důvodu se zda vhodnějším označovat jednot-
livé formanty čísly v souladu se stoupající výškou (1994: 109).

tónu, jehož akustickou podobu v daném okamžiku představuje tzv. **spektrum**
jednoduché tóny se zpravidla podílí na vzniku složeného periodického
základního tónu, po F_4 (Palková 1994).

se pořadí formantů⁴ tyče, nesou označení od nejnižšího F_0 , který odpovídá
hlásky vyvolané rezonancí ve zmíněných dutinách nazýváme **formant (F)**. Co
venci odpovídající dané dutině. Napadne tónové zesílení v akustickém spektru
kovém tónu ty svrchní harmonické tóny, jejichž frekvence se shoduje s frek-
a zaokrouhlenými rytí) představují soustavu rezonátorů, které zesilují v hlasiv-
Nadhrtanové dutiny (hrdelní, ústní, nosní a dutina tvořená vysunutými
v nadhrtanových dutinách.

kladním tónem a svrchními harmonickými tóny, které jsou dány zesílením
tajícími hlasivkami. Lidský **hlas** má podobu složeného zvuku tvořeného zá-
mentar), který vzniká zhusťováním a zředováním vzduchu vyvolaným kmi-
rezonátor. Zvukovou podstatou lidského hlasu je tzv. **základní tón** (*som ele-*
chovat i sloupec vzduchu, který tím, že zesiluje již vytvořený tón, působí jako
ným podélným vlněním vzduchových molekul. Jako pružné těleso se může
Tón vznikající pravidelným chvěním pružného tělesa je přenášen pravidel-

Obrázek 3: Křivka znázorňující složený tón (tučná čára) (podle Hály 1975)

